

جمعية الصداقة العربية الفنلندية
Arabikansojen ystävyysseura ry

1/2018

AKYSin Sirkku Kivistö ja Libanonin palestiinalainen Kassem Aina allekirjoittivat sopimuksen uutta hanketukihakemusta varten.

Palestiinan historia ja nykypäivä
Algerian ay-liikkeen monet mutkat

AKYS-tiedote 1/2018**Arabikansojen ystävyysseura ry**

AKYS

PL 698, 00101 Helsinki

akys.fi

facebook.com/akystiedotus

Päätoimittaja: Ilona Junka

Taitto: Asmo Koste

AKYSin logo: Kare Pohjavirta

Kirjoituksissa esiintyvät mielipiteet eivät ole Arabikansojen ystävyysseuran virallisia kantoja.

AKYSin hallitus

Ilona Junka, puheenjohtaja

Yehia El-Sayed, I varapuheenjohtaja

Katja Henttonen II varapuheenjohtaja

Marjatta Laiho, sihteeri

Jäsenet: Kamal Aranki, Johan Heino,

Mari Hokkanen, Heli Kasem, Sirkku

Kivistö, Stig Lång, Virpi Lähtenmäki,

Juha Olli, Seppo Rinne, Haseeb Sheha-

deh, Riitta Suokas, Marja Winter

AKYSin tukitilit

Libanonin palestiinalaispakolaiset:

Kummilapsitili

FI93 8000 1101 2300 02, viite 1009

Päiväkotitili

FI56 8000 1700 4747 46, viite 2008

Kummivanhustili

FI20 8146 9710 0461 36, viite 2011

Syyriasta Libanoniin paenneiden tuki

FI93 8000 1101 2300 02, viite 7744

Länsiranta:

Betlehem (ent. Diabetes) tukitili

FI95 8000 1300 9905 05, viite 3007

Gaza-katastrofitili

FI14 8000 2710 0992 26, viite 3214

Rahankeräysluvan myöntäjä: Poliisi-

hallitus. Luvan saaja ja kerääjä: Arabi-

kansojen ystävyysseura ry. Lupa POL-

2015-8218 myönnetty 15.10.2015.

Toimeenpanoaika ja -alue: koko Suo-

men alue Ahvenanmaata lukuun otta-

matta. Varat käytetään vähävaraisten

palestiinalaisten tukemiseen Libano-

nissa, Länsirannalla ja Gazassa.

Arabikansojen ystävyysseuran

jäsenmaksu on 20/10 euroa.

Jäsenmaksutili

FI97 8000 1201 6693 56, viite 70001

NÄIN VOIT TOIMIA PALESTIINAN PUOLESTA!**BOIKOTOI ISRAELILAISIA TUOTTEITA.**

Lisää tietoa AKYSin nettisivun Palestiina-osiossa.

**TUE AKYSIN TOIMINTAA LIITTYMÄLLÄ
AKYSIN JÄSENEKSI.**

Liittyä voit AKYSin nettisivun kautta tai postitse.

NETTISIVUN OSOITE: akys.fi.

POSTIOSOITE AKYS, PL 698, 00101 Hki.

AVUSTA AKYSIN TUKITILEJÄ

Tilinumeroit viereisellä palstalla

AKYS-tiedote 1/2018

Pääkirjoitus	3
Hala ja Dalal, työtoverukset sosiaalityössä	4-5
Autonomisten ay-liikkeiden protesti Algeriassa	6-8
Mitä israelilaiset ja palestiinalaiset lapset eivät koulussa saa kuulla?	9-10
Oikeus liikkua, oikeus elää ja nauttia	11-13
Muistatthän hammaslääkäriksi opiskelleen Sahar Abu R'Mayesin?	14-15
AKYSilla on monipuolista kehitysyhteistyökokemusta	16-17
Palestiinan kysymys – Lähi-idän ydinongelma	18-23
Boikotoi israelilaisia tuotteita	23
Rakennus- ja oliivinpoimintaleiri Länsirannalla	20

Kansi: AKYSin hankekoordinaattori **Sirkku Kivistö** ja Libanonin palestiinalaispakolaisista huolehtivan Beit Atfal Assomoud (BAS)-järjestön johtaja **Kassem Aina** ovat tehneet yhteistyötä jo 36 vuotta ja heidän välillään vallitsee suuri keskinäinen luottamus. AKYSin kautta välitetty apu on 33 % BASin perheneuvolabudjetista, ja lähes 5 % järjestön koko budjetista, joten AKYSin yhteistyön merkitys on BASille suuri. Huhtikuussa tehtiin uusi yhteistyösopimus, josta kuvan otti **Fatima Khaizaran**. Sivulla 4 Sirkku kertoo BASin sosiaalityöntekijöiden työstä.

Palestiinan ahdinko

Yhdysvaltain vuonna 2003 liittolaisineen tekemä laitton Irak-hyökkäys johti Lähi-idän epävakauden syvenymiseen muun muassa terroristijärjestöjen kasvun myötä. Tätä historiaa ei mielellään muistella. Konfliktien noteeraaminenkin on epätasaista. Länsimaiden mediassa kerrotaan Syyrian tragediasta. Jemenin sota on jätetty varjoon. Samoin ovat unohtuneet Palestiina, ja varsinkin Gaza. USA:n lähetystö siirtyy Jerusalemiin 15.5.2018, jolloin on kulunut 70 vuotta Israelin perustamisesta, joka palestiinalaisille symboloi Nakbaa, katastrofia. Heistä ei välitetä.

Kun median huomio on muualla, Israel voi jatkaa palestiinalaisten kuristamista. Maan ryöstämisen ja talojen purkamisen ohella Israel kouluttaa arabiaa osavia erityisjoukkoja soluttautumaan palestiinalaisten mielenosoituksiin ja ”nostattamaan henkeä” aloittamalla kivien heittäminen. Kun palestiinalaisnuoret yhtyvät toimiin, soluttautujat vetävät pistoolit esiin ja ampuvat tai vangitsevat mielenosoittajia.

AKYS sai huhtikuun lopussa viestin Gazan yhteistyöjärjestöltä, Palestinian Medical Relief Societyn Gazan toimiston **Loreina Tarazilta**, joka kertoo, että elämä Gazan kaistaleella on huonontumassa vakavasti. Tämä koskee kaikkia elämän osa-alueita. Gaza on romahduksen partaalla. Aliravitsemus on silmiinpistävää. Neljännesmiljoona ihmistä on ilman työtä ja 80 % asukkaista elää köyhyysrajan alapuolella. Gaza tarvitsee akuutisti humanitaarista apua.

Itseään Palestiinan ystävänä pitävän Euroopan unionin toiminta Israel–Palestiina-konfliktissa on ristiriitainen. Israelilaiset sotilastekniset yritykset ovat saaneet EU-rahoitusta mm. Horizon 2020 -tutkimus- ja innovaatio-ohjelmasta. Ohjelman tukea saa myöntää vain siviilitarkoituksiin. Homman juju on siinä, että tukea saaneet projektit ovat luonteeltaan kaksoiskäyttöisiä ja palvelevat sekä siviili- että sotatarkoituksia. Eurooppalaisten veronmaksajien rahoja kanavoii

tuu ”rajavalvonnan” ja ”väestönhallinnan” merkeissä Länsirannan muuriin ja Gazan saarron tukemiseen ja ”tosioissa testattuun” sotateknologiaan.

Kritiikki on kuitenkin kasvamassa:

YK:n tuore raportti toteaa, että ei vain Israelin miehitystoimet, vaan miehitys itse on kansainvälisen lain vastainen. Raportti kehottaa YK:n jäsenvaltioita estämään kaikkien organisaatioidensa ja yritystensä miehitystä tukevat toiminnot ja tarkistamaan yhteistyötään miehittäjän kanssa niin kauan kuin se pitää yllä laitonta miehitystä. (YK:n miehitettyjen palestiinalaisalueiden humanitääristen oikeuksien erikoistarkkailijan raportti A/72/556.) Toisessa, vuoden takaisessa raportissa (Israeli Practices towards the Palestinian People and the Question of Apartheid) kehoitetaan tukemaan BDS-kampanjaa ja todetaan Israelin luoneen apartheid-järjestelmän, joka sortaa ja dominoi palestiinalaisväestöä. Nämä raportit YK on joutunut Israelin ja USA:n vaatimuksesta hyllyttämään.

BDS-liike on nimetty Nobel-rauhanpalkintokandidaatiksi. Esitystä voi kannattaa osoitteessa <https://secure.everyaction.com/cA1n1UI57Uikfv7e0f2YMw2>.

3.5.2018

*Ilona Junka
pubeenojohtaja*

Hala ja Dalal, työtoverukset sosiaalityössä

“Beit Atfal Assumoudin lastentarhat ovat YK:n avustusjärjestö UNRWAn mukaan parhaita Pohjois-Libanonin pakolaisleireissä”, kehuvat sosiaalityöntekijät Hala Al Sayed ja Dalal Shahrour. Itse he kuitenkin aikanaan väsyivät lastentarhastyöhön. “Vastasin kolmenkymmenen lapsen luokasta yksin. Lasten ohjaamisessa pitää olla kaikki aistit valppaana joka hetki”, kertoo Dalal. Järjestön johtajan kanssa neuvoteltuaan he siirtyivät varhaiskasvatuksesta mielenterveystyöhön, Tripolin pakolaisleirien perheneuvoloiden sosiaalityöntekijöiksi, Dalal 12 vuotta ja Hala 3 vuotta sitten.

He ovat päteväytyneet toimipaikkakoulutuksen avulla. Dalal on lisäksi koulutautunut musiikkiterapiaan. Kummankin mielestä lastentarhakokemuksesta on kuitenkin paljon hyötyä perheneuvolan sosiaalityössä, onhan se työtä las-

ten ja heidän perheidensä kanssa. Vaikka työssä joutuu kohtaamaan hädänalaisissa oloissa eläviä perheitä, he ovat hyvin tyytyväisiä työhönsä. “Meidän palvelumme perustuu todella tarpeeseen. Autamme lapsen kuntoutuksen ohella lasten asioissa neuvottomia vanhempia toimintakykyisiksi”, toteaa Hala.

AKYSin ja ulkoministeriön tukemiin perheneuvoloihin otettiin viime vuonna 337 uutta lasta ja nelisensataa lasta jatkoi terapiassaan. Dalalin mukaan Beddawin perheneuvolatiimi kehitti 2017 monella tavoin toimintansa. Tiimi selkeytti valistustyötään: mitä teemoja käsitellään minkin ikäisten lasten vanhempien kanssa. Vanhempainkomiteaa tuettiin suunnitelmallisempaan toimintaan. Psykologi koulutti lastentarhan työntekijöitä tunnistamaan lasten kehitysvaikeuksia ja tarvittaessa ohjaamaan perheneuvolaan. Odotuslistalla olevien lasten tilanne kartoitettiin määräajoin. Erityislasten perheitä autettiin löytämään sopiva eri-

tyiskoulu lapselle ja räätälöitiin tukiohjelma perheneuvolassa (15 lasta). Toisten paikallisten järjestöjen kanssa yhdessä kehitettiin toimintaa koulunkäynnin keskeyttämisen ehkäisyksi ja naisiin kohdistuvan välivallan ehkäisemiseksi.

Halan perheneuvolassa Nahr el-Baredissa, (15 km Tripolista pohjoiseen) hyödynnettiin paikallisen yhteistyön merkeissä UNICEFin rahoittaman ison psykososiaalisen tukihankkeen mahdollisuuksia perheneuvolan lasten hoidon tueksi. Hala oli kokenut myös yleensä ongelmallisena pidetyn UNRWA-yhteistyön hyödyllisenä, erityisesti UNRWAn lastensuojeluosaston kanssa. Halan mukaan heidän tiiminsä haluaa myös tiimikokouskäytännöllä varmistaa, että kaikki tiimin jäsenet ovat tietoisia käynnistettyjen toimien kuluista, esimerkiksi miten lastentarhan kanssa tehtävä työ edistyy. Hala on vetänyt vuoden 2017 huhtikuusta lähtien **Nour Al Alin**, psykomotorisen terapeutin kanssa ryhmää vii-

SIRKKU KIVISTÖ

Dalal Shahrour, Beddawin perheneuvolan sosiaalityöntekijä.

SIRKKU KIVISTÖ

Hala Al Sayed, Nahr el-Baredin perheneuvolan sosiaalityöntekijä.

SIRKKU KIVISTÖ

Dalal Shabrour soittamassa pianoa.

delle autistiselle lapselle psykiatri **Viviane Sanehin** ohjauksessa.

Erityislasten vanhemmat toivovat Halan mukaan tiimiltä kannanottoa varsinkin siihen, miten oma toimiseksi lapsi voi kehittyä. Hala työskenteleekin niin kutsutun Portaatt-menettelmän kanssa. Hän menee havaintovälineiden kanssa lapsen kotiin ja leikkii lapsen kanssa asiassa, joka on ongelmallinen. Tavoitteena on, ettei lapsen tarvitse tuki rajoitu vain perheneuvolan vastaanottokäynteihin, vaan et-

tä vanhemmat itse osaisivat ottaa perheen arkielämässä huomioon sen taidon vahvistamista, mistä he ovat olleet huolissaan. *“Oli suuremmoista”,* kertoo Hala, *“kun työskentelin erään 2 1/2-vuotiaan puhumattoman tytön kanssa. Kuukauden kuluttua hän sanoi yhden sanan. Kohta äiti tuli ja kertoi, että tyttö on sanonut jo kolme sanaa.”* Rankkana tehtävänä Halalla on parhaillaan miettiä sellaisen 13-vuotiaan pojan tilannetta, joka ei ole koskaan käynyt koulua.

Sosiaalityöntekijät ovat perheneuvoloiden kokopäiväisiä työntekijöitä, muut ammattilaiset työskentelevät 1-2 päivänä viikossa. Hala ja Dalal asuvat paikallisissa leireissä. Työmatka ei ole ongelma, kuten Tripolin aseellisten konfliktien takia on Beirutista tuleville terapeuteille. Työssään Hala ja Dalal ovat kuin kotonaan sekä asumisen, osaamisen että tavoitteiden kanalta.

Sirke Kivistö

Autonomisten ay-liikkeiden protesti Algeriassa

Vuodesta 1990 lähtien Algeriassa on toiminut kymmeniä itsenäisiä ammattiyhdistysliikkeitä, jotka vaativat demokraattisten rakenteiden vahvistamista sekä parannuksia työläisten oikeuksiin. Autonomiset ay-liikkeet ovatkin merkittävä osa laajempaa oppositiorintamaa, johon kuuluu myös poliittisia puolueita, ihmisoikeusjärjestöjä ja kansalaisyhteiskuntaa laajemmin. Koska Algerian hallitus rajoittaa oppositioliikkeen toimintaa, myös ay-liike on muovautunut perinteisestä ammattiyhdistystoiminnasta kohti protestiliikettä.

Välimerellisen sijaintinsa johdosta Algeria on saanut vaikutteita lukuisista korkeakulttuureista aina foinikialaisista Roomaan ja Bysantista eri islamin suuntauksiin. Espanjalaiset valloittivat ja perustivat rannikkokaupunkeja 1500-luvulla, kunnes ottomaanit saivat alueen hallintaansa 300 vuodeksi. Vuonna 1830 alkoi Ranskan 132 vuotta kestänyt miehitys, joka niin ikään vaikutti Algerian yhteiskuntarakenteisiin. Myös ammattiyhdistysliikkeillä on Algeriassa pitkät perinteet. Ensimmäiset liikkeet perustettiin idässä sijaitsevassa Constantinen kaupungissa jo vuosien 1880 ja 1890 välillä ranskalaisten siirtolaisten toimesta ja ensimmäinen lakko oli vuonna 1888 pääkaupungissa Alger'ssa.

Ay-liikkeet toimivat ranskalaisen keskusjärjestön Confédération

générale du travail (CGT) alaisuudessa. Bolševikkien perustama kolmas internationaali, Komintern, jakoi ay-liikkeet myös Algeriassa vallankumouksellisiin ja reformisteihin. Vallankumoukselliset, jotka halusivat kuulua kolmanteen internationaaliin, perustivat keskusjärjestön Confédération générale du travail unitaire (CGTU). Etenkin 1920-luvulta lähtien Algeriassa alkoi kehkeytymään itsenäisempiä kansalaisyhteiskuntaliikkeitä, jotka vaikuttivat nationalististen pyrkimysten muotoutumiseen. Järjestötoimintaa syntyi ylemmän luokan parissa klubeissa (nadi) ja työväestön parissa kahviloissa (café). Nämä tilat olivat hyvin miesvaltaisia, mutta mahdollistivat algerialaisten ja eurooppalaisten siirtolaisten kohtaamiset. Algerialaiset olivat toisen luokan kansalaisia ja heidän lailliset ja poliittiset toimintamahdollisuutensa olivat rajalliset.

Vähitellen he onnistuivat perustamaan poliittisia liikkeitä. Reformistinen suuntaus kehkeytyi ranskalaiseen elämäntapaan sopeutuneesta eliitistä. Sitä edustivat nuoralgerialainen liike ja uskonnollisempi ulamaa-liike. Radikaalimpaa suuntausta edustivat kom-

Algerin kaupungin ranta.

unistinen puolue ja kansallismielisen **Messali Hadjin** ympärille muotoutunut messalisti-liike. Poliittiset liikkeet vaikuttivat algerialaisen ay-liikkeen kehittymiseen. Rauhanomaisten nationalististen pyrkimysten epäonnistuttua maan itsenäistymistä tavoitteleva liike radikalisoitui. Vuonna 1954 Algerian vapautusrintama Front de Libération Nationale (FLN) otti aloitteet käsiinsä ja aloitti aseellisen vapautustistelun Ranskan siirtomaahallintoa vastaan. Sota kesti kahdeksan vuotta, ja sitä pidetään yhtenä rakkaimmista dekolonisaatioprosessin kamppailuista.

Ammattiyhdistysliikkeen synty

Vapaussodan alkuvaiheissa syntyivät myös ensimmäiset algerialaisten itsensä perustamat ay-liikkeet, sillä algerialaisten työläisten oli ollut vaikea osallistua ranskalaisten ammattiyhdistystoimintaan, jonne heitä oli integroitu jonkin verran lähinnä sosialistien ja anarkistien toimesta. Vuonna 1955 Algerian kommunistinen puolue (PCA) perusti UGSA:n (Union générale des syndicats algériens). Seuraavana vuonna aseellista taistelua käynyt FLN perusti UGTA:n (Union générale des travailleurs algériens) ja toinen kansallismielinen messalistiinen-liike USTA:n (Union syndicale des travailleurs algériens). FLN raivasi muut kilpailevat liikkeet vähitellen syrjään ja monopo-

KARIM MAICHE

Mielenosoitus Tunisian rajalla. Aktivistit heiluttavat Algerian rajalla passiaan protestiksi, kun viranomaiset estivät heidän pääsyä Tunisin Maailman sosiaalifoorumiin maaliskuussa 2013.

liso vapaustaistelun. Itsenäistymisen jälkeen vuonna 1962 Algeriaan syntyi yksipuoluejärjestelmä, johon FLN integroï myös itsenäisesti toimineen UGTA:n. Ay-liikkeestä tuli osa valta-apparaattia ja vähitellen UGTA:n alkuperäisjäsenet joutuivat tekemään tilaa puolueteknokraateille, minkä seurauksena myös työväestö vähitellen vieraantui ay-liikkeen toiminnasta.

Yksipuoluejärjestelmä sulautti presidentti **Houari Boumedienen** kaudella 1960- ja 1970-luvuilla yhteiskunnalliset liikkeet osaksi puoluetta. Monella tapaa itsenäistymisen jälkeistä aikaa voidaan kuitenkin pitää yhteiskunnallisen nousun aikana ja öljy- ja maakaasuvarojen kansallistaminen auttoi

monia nousemaan sosiaalisessa hierarkiassa. Öljyn hinnan pudotessa 1980-luvun puolivälissä tyytymättömyys, etenkin nuorten keskuudessa, kasvoi. Algeriassa puhkesi vuonna 1988 mellakoita, jotka levisivät teollisuusalueilta ja laitakaupungeista nuorten toimesta ympäri maata. Poliisi tukahdutti mellakat voimakeinoin, mutta joutui taipumaan demokraattisiin uudistuksiin. Hallituksesta riippumattomien liikkeiden perustaminen sallittiin perustuslaillisessa uudistuksessa vuonna 1989 ja seuraavana vuonna alkoi syntyä uusia poliittisia puolueita, kansalaisjärjestöjä ja autonomisia ay-liikkeitä kuin sienä sateella.

Maassa järjestettiin myös ensimmäiset demokraattiset vaalit. Hal-

litseva puolue FLN, joka oli monien mielestä pahasti korruptoitunut, koki ensin paikallisvaaleissa rökälättä islamilaiselle pelastusrintamalle (FIS), ja kun islamistit etenivät kohti voittoa myös parlamenttivaaleissa, Algerian armeija keskeytti demokraattisen kokeilun ja maan presidentti **Bendjedid Chadli** erosi. Algeria vajosi veriseen sisällissotaan, jossa armeija taisteli islamistiryhmittymä vastaan. Läpi 1990-luvun jatkuneissa taisteluissa arviolta 150 000–200 000 henkeä sai surmansa. Molempien osapuolten väitetään syyllistyneen joukkomurhiin. ”Mustaksi vuosikymmeneksi” kutsuttu 1990-luku oli vaikeaa aikaa juuri syntyneelle autonomiselle ay-liikkeelle. Sen oli

haastavaa mobilisoida algerialaisia mukaan toimintaan ja nostaa keskusteluun työoloihin liittyviä kysymyksiä. Algeria oli ajautunut alhaisen öljyn hintojen ja sisällissodan myötä yhä riippuvaisemmaksi Bretton Woods¹ -järjestelmästä. UGTA oli voimaton julkisen sektorin alasajon edessä, jota IMF:n vaatimat rakennesopeutusohjelmat vaativat.

Uusi nousukausi ja uudet haasteet

Jo 1960-luvulla ulkoministerinä toimineen **Abdelaziz Bouteflikan** noustua maan presidentiksi vuonna 1999 rauhanneuvottelut alkoivat tuottaa tulosta samalla kun aseellisten islamistiryhmittymien voimat alkoivat hiipua. Siirryttäessä 2000-luvulle laajamittaiset taistelut taukosivat. Öljyn hinnan nousu vahvisti hallituksen, poliittisen valtaeliitin ja armeijan asemaa. Autonominen ay-liike pyrki haastamaan valtaapitäviä järjestämällä lakkoja, mielenilmauksia ja nälkälakkoja. Raskas 1990-luku oli kuitenkin passivoinut algerialaisia niin, ettei juuri kukaan halunnut häiritä haurasta rauhaa. Elintason jatkuva nousu on lisännyt hallituksen suosiota.

1) Bretton Woods -järjestelmä sai alkunsa vuonna 1944, kun toisen maailmansodan voittajavaltiot kokoontuivat Yhdysvaltoihin Bretton Woodsin kylään sopimaan sodan jälkeisistä kansainvälisten talouden pelisäännöistä. Neuvottelujen tuloksena syntyi **Kansainvälinen valuuttarahasto IMF** sekä kansainvälinen jälleerakennus- ja kehityspankki IBRD, josta kehittyi myöhemmin nykyinen **Maailmanpankki**. Nämä järjestöt muodostavat niin sanotun Bretton Woods -järjestelmän perustan.

Mitä kello käy Algeriassa? Oranin Rautatieasema on ainakin upea.

Autonomiset ay-liikkeet, etenkin hallitusta voimakkaasti kritisoiivat, kuitenkin valtasivat julkisia tiloja, osoittivat mieltä ja verkostoutuivat kansainvälisten järjestöjen kanssa. Kriittisinä järjestöjä olivat muun muassa julkisella sektorilla toimiva SNAPAP, opetuslalla toimivat CNES, CLA ja CNAPEST sekä terveydenhuoltoalan SNPSP ja SNPSSP. Autonomiset ay-liikkeet mobilisoivat jäseniä väestön eri kerroksista. Mukana toiminnassa on miehiä ja naisia, sekulareja ja islamisteja, oikeistolaisia ja vasemmistolaisia. Aktivistit syyttävät hallitusta ihmisoikeusrikkomuksista, mikä on johtanut yhteistyöhön kansainvälisten ja kotimaisten ihmisoikeusjärjestöjen kanssa. Muutamien poliittisten puolueiden kanssa autonomiset ay-liikkeet muodostavat keskeisen osan maan melko heikosta oppositiosta. Oppositio kritisoi hallitusta korruptiosta, valtion varojen väärin käytöstä ja nepotismista.

Vuoden 2011 kansannousujen, valtamediassa kutsutun ”Arabikevään”, yhteydessä autonomiset ay-liikkeet pyrkivät yhteistyössä oppositiopuolueiden ja kansalaisjärjestöjen kanssa painostamaan hallitusta eroamaan. Tunisiassa ja Egyptissä ay-liikkeellä oli merkittävä rooli **Zi-**

ne El Abidine Ben Alin ja Hosni Mubarakin eroamiseen johtaneissa suurmielenosoituksissa. Algeriassa kansa ei seurannut. Sisällissodan aiheuttama väsymys ja kokemukset paranevista yhteiskunnallisista oloista saivat ihmiset jäämään kotiin, vaikka maa kärsii monista samoista sosiaalisista epäkohdista, jotka johtivat laajoihin kansannousuihin naapurimaissa. Syyrian ja etenkin Libyan sisällissodat muistuttavat algerialaisia 1990-luvun raakuuksista. Nato-maiden sotilaalliset interventiot muistuttavat Ranskan siirtomaa-ajasta ja maan vakaus näyttäisi olevan keskeinen prioriteetti.

Vuonna 2014 maan sairas presidentti Bouteflika valittiin neljännelle kaudelle samalla kun algerialaiset vaivautuivat laiskasti vaaliurnille. Vaikka maan valtaapitävään eliittiin suhtaudutaan pessimistisesti, vielä vähemmän kannatusta tuntuu keräävän oppositioryhmien toiminta, joita syytetään maan destabilisaatiosta Yhdysvaltain ja Ranskan eduksi. Kriittisen autonomisen ay-liikkeen tulevaisuus näyttääkin monella tapaa haastavalle. Se ei ole pystynyt vaikuttamaan maan työläisten oloihin hallituksen estäessä sen toimintaa ja liike on vähitellen ajautunut perinteisen ay-liikkeen sijaan pikemminkin protestiliikkeeksi. UGTA:n ja hallitusta myötäilevien autonomisten ay-liikkeiden tilanne voi kuitenkin käydä tukalaksi mikäli öljyn hinnat pysyvät alhaalla. Algerian taloudellinen ahdinko voi antaa käyttövoimaa marginalisoidulle kriittiselle ay-liikkeelle ja maan oppositiolle ylipäätään.

KARIM MAICHE

Karim Maiche on tohtoriopiskelija ja tekee väitöskirjaa Algerian ay-liikkeestä.

SIRKKU KIVISTÖ

”Israel ei mielellään kerro Jaffan palestiinalaisesta historiasta. Mieluummin se nostaa historialliseksi kohteeksi Napoleonin valloitusretken 1799”, kertoo Zochrotin työntekijä Umar al-Ghubairi Vanbassa Jaffassa.

Mitä israelilaiset ja palestiinalaiset lapset eivät koulussa saa kuulla?

Yleisen väärinkäsityksen mukaan palestiinalaiskouluissa opetetaan vihaamaan juutalaisia. Suomella on asiasta parempaa tietoa, koska Suomi on tukenut Palestiinan opetussektoria 20 vuoden ajan. Sinä aikana palestiinalaishallinnon opetusministeriö on kehittynyt toimivaksi ja peruspalveluja luotettavasti tarjoavaksi toimijaksi.

Suomen tuella opettajat saavat täydennyskoulutusta opetusmenetelmien monipuolistamiseen ja eri-

tyistä tukea tarvitsevien oppilaitten kohtaamiseen. Viime vuonna on koulutettu opettajia ammatillisten oppiaineitten sisällyttämisessä 7–9 luokkien opetukseen. Tuella on varustettu 40 esiopetusluokkaa ja erityisopetuksen resurssihuonetta.

Välillä Suomikin on joutunut muiden rahoittajien kanssa korjaamaan sodan vaurioita. Gazan vuoden 2014 sodan jäljiltä korjattiin 113 vaurioitunutta koulua. Länsirannalla Suomi tukee koulukuljetuksia alueilla, joissa koulumatka on turvaton ja joilla lähikouluja ei

pystytä Israelin miehityshallinnon asettamien rajoitteiden vuoksi ylläpitämään.

Palestiinan opetussuunnitelma ja oppimateriaalit ovat yksi maailman tutkituimmista. Useissa kansainvälisesti arvostetuissa tutkimuksissa opetussuunnitelmasta tai oppikirjoista ei ole löytynyt laajamittaista vihapuhetta tai kiihottamista kansanryhmää vastaan. Tutkimuksissa on kuitenkin todettu toiseuden puuttuminen. Se tarkoittaa, että palestiinalaislasten koulukirjoissa ei ole tietoa Israelista eivätkä israeli-

laislapset saa tietää Palestiinasta.

Israelissa on yllättävän paljon kansalaisjärjestöjä, jotka kritisoivat yhteiskuntansa vinoutumia. Yksi niistä on Zochrot. Sana on hepreaa ja tarkoittaa muistamista. Israelissa on lailla kielletty kouluissa kaksi asiaa: ei saa kyseenalaistaa virallista kantaa, että Israel on juutalainen ja demokraattinen maa eikä saa muistuttaa siitä, että Israelin itsenäisyyspäivä (14.5.1948) on palestiinalaisille surun päivä: Nakba. Jos Nakbasta kerrotaan, koulu menettää valtionavun.

Zochrotin tavoitteena on kuitenkin, että muistamalla palestiinalaisten surmaamiset ja joukkokarkotukset vuoden 1948 Nakbassa ja tunnustamalla surmien ja karkotusten yhä jatkuvan, Israelille tulee mahdolliseksi ravistella itsensä irti

kolonialismin kahleista, joihin se perustamispäivänään maansa sitoi. Zochrotin tavoitteena on rakentaa Israelia, jossa tunnustetaan palestiinalaisten paluuoikeus. On rakennettava monikulttuurinen maa koti kodilta, alue alueelta, valtiotasolle saakka. Muutoksen on läpäistävä rakenteet maan taloudessa, politiikassa, maankäytön suunnittelussa, mutta myös koulutuksen, taiteiden ja urheilun alueilla. Zochrot kutsuu kaikkia osallistumaan vuosittaiseen palestiinalaisten paluuoikeutta vaativaan marssiin Israelin itsenäisyyspäivänä, samaiseen, joka alkoi Gazassa massamarssina viime huhtikuussa. Marssi järjestetään Tel Avivista Haifan lähelle, 'Atitin kylään, jonka Israel hävitti 1948.

Israelilaiskouluissa on opettajia, jotka valtionavun menettämi-

sen uhasta huolimatta ovat kiinnostuneita Zochrotin käytännöllisistä opetuspaketeista, esim. "Miten sanotaan Nakba hepreaksi?", tai kuukausittaisista kierroksista hävitetyissä palestiinalaiskohteissa. Zochrotin nettisivujen kysymysvastaus-palstalla on vastauksia suomalaistenkin usein esittämiin näkökohtiin. Zochrot on kuin raikas tuuli, virkistävä, vapauttava ja ajatuksia kirkastava. Sain kokea tällaisen ilmastomuutoksen tuulia opintomatalla Israelissa.

Sirke Kivistö

Lähteet:

Nakba Law Amendment No. 40 to the Budget Foundations Law 2011. Erityisavustaja Paula Malan, Suomen edustusto Ramallahissa.

Umar al-Ghubairi Zochrot-järjestöstä kertoo, miten Jaffasta paettiin 1948.

Oikeus liikkua, oikeus elää ja nauttia

Eivät palestiinalaiset valita ja vatvo miehitystä. *"Me haluamme tehdä itsellemme elämän. Haluamme näyttää että pärjäämme, että menestymme!"*

Kolmas kerta Palestiinan maratonkävelyllä Betlehemissä toden sanoi: 10 km ei tunnu missään! (<https://www.palestinemarathon.org/>)

Paitsi jos on ollut liikkeellä aamuvuodesta, kun mokoma älykännykkä oli siirtynyt Israelin ke-säaikaan kertomatta minulle, ja

KIRSTI HONKASALO

Jamilan ryhmä ottaa ilon irti elämästä

kun on joutunut hämäreperäiseen myrkkyykaasupilveen kadulla kuuden aikaan. Suomen koko Ramalahin edustusto osallistui maratoonin ja meitä, Suomen Lähetysseuran porukkaa ja muita liitännäisiä, oli parikymmentä.

Maratonsuorituksen jälkeen syömmme lounaan Suomen Lähetysseuran tukemassa Diyar-keskuksessa, jonka arvokkaasta työstä lapsiperheiden hyväksi jo olemme paljon kuulleet. Matkatoverini **Aulikki** on sopinut Diyariin iltapäiväksi tapaamisen Akysin kumppanijärjestön Amjaadin toimijoiden **Amalin** ja **Jamilan** kanssa.

Jamila levittää ensi töikseen valtavan määrän viemisiä ystäville Suomeen ja jakaa niitä auliisti meillemme: huiveja, koruja, oman tarhan oliiveja, minttua ja meiramia. Aulikki saa myös toimitettavakseen kauniita laukkuja myyjäisiin ja antaa puolestaan **Ilonan** tuliaisat molemmille naisille. Amal kertoo koulujen terveyskasvatuksesta, Jamila diabetestä sairastavien tukitoimista. Tilanne on vaikeutunut, koska toiminta-avustukset ovat pienentyneet.

(Vuosina 2006-14 AKYS sai ulkoministeriön tukea, mikä mahdollisti jopa kolmen henkilön palkkaamisen diabetestyöhön).

Jamila haluaa ehdottomasti viedä meidät kotiinsa maaseudulle, heti. Mutta me olemme lopen uupuneita. Aulikki on jo lähdössä Jerusalemiin, mutta minut Jamila hakee tiistaina majapaikastani Aidan pakolaisleiristä. Hän ja isäntäperheeni **Islam**-äiti toteavat tuntevansa toisensa, onhan Jamilan toinen työpaikka pakolaisjärjestö UNRWA:ssa (<https://fi.wikipedia.org/wiki/UNRWA>).

Ajamme sekavaan asutuskeskukseen, jossa Jamilan mies tiputtaa meidät autosta. Jamila on niin touhukas, etten ehdi kysyä minne olemme menossa. Käymme tyhjässä salissa ja kirjastossa, jossa on kovin väljä. Nurkassa istuu joku vanha mies papereiden kera. Vahvistestari? Kuulemma eläkkeellä oleva proffa tekemässä tutkimustyötä. Olemme lähikylässä Dohassa.

Saliin alkaa valua vanhemmanpuoleisia naisia, joku nuorempi-

kin. Parikymmentä naista asettuu istumaan rinkiin. Minä hymyilen ja nyökkäilen joka suuntaan. Yksi nainen jää seisomaan, alkaa puhua, viittilöidä ja piirrellä jotain fläppitaululle. Välillä kaikki nauravat, ojentelevat käsiään, pitelevät niitä päänsä päällä. Joku tekee muistutpanoja. Jamila saa naiset vällan villeiksi: he tanssivat ja heiluttelevat huiveja. Puheista en ymmärrä mitään, mutta elekielestä tajuan, että kyse on voimaannuttamisesta. Jamila kertoo että melkein kaikilla on diabetes, jollakulla jokin muu vaiva. Diabetes on täällä hyvin yleinen.

Kaikki yhdessä muuria vastaan

Matkaamme kahdella kimppekyydillä ja päädyimme pieneen viehättävään rinteille levittyvään kylään. Battir – sehän on juuri se kylä jota kuvataiteilija **Manal Mahamid** oli kuvannut videossaan ja josta Betlehemin Bab idDeir gallerian pitäjä oli sanonut: *”Sinne sinun pitäisi mennä! Se on hyvin kaunis paikka.”* Battir nimettiin vuonna 2014 Unescon maailmanperintökohteeksi antiikkisten kiviterassiensa ja kastelujärjestelmänsä vuoksi sen jälkeen kun Israel oli luopunut muurin ra-

KIRSTI HONKASALO

Islam ja Ahmed berkkuja valmistamassa

Betlehemissä järjestetään joka kevät Maraton-juoksutapahtuma, jonne voi tulla oikeasti juoksemaan, mutta myös kävelemään itselleen sopivan pituisen lenkin. Suomen lähetysseura organisoii matkoja maratonille, jonne paikallisten lisäksi saapuu runsaasti ihmisiä eri maista.

kentamisestä keskelle terassialuetta. Palestiinalaiset ja Israelin juutalaisen siirtokunnan asukkaat olivat yhdessä kampanjoineet muuria vastaan. (<https://www.welcometopalestine.com/destinations/bethlehem/battir/>)

Jamila asuu vanhassa talossa, josta on upeat näkymät laaksoon. Takana kukkuloilla hohtaa Jerusalem. Alhaalla kiemurtelee leveä väylä. Ällistyn huomattessani, että siellä kulkee juna. ”Emme me sitä saa käyttää. Israelilaiset ottivat vain meiltä maan rataa varten. Menetimme paljon oliivipuita”, Jamila sanoo. Talon pienellä pihalla kasvaa muutama sitruunapuu. Pihan nurkassa on valkeita kyyhkyjä häkissä, terassilla maleksii kolme kissaa.

Vatsatautinen poika nukkuu keittiön isolla sohvalla. Vanhemmista pojista toinen opiskelee Venäjällä, toinen Kaliforniassa. Useimmat muut lähisukulaiset asuvat Battirisassa, jonne myös nuorin poika haluaa rakentaa itselleen talon. Jamilan mies joutui Israelin vankilaan seitsemäksi vuodeksi, kun lapset olivat pieniä. Miehen 17-vuotias veli ammuttiin, koska tämä oli heittänyt kiviä. Se tavallinen tarina.

Kuntoutusta ja kokkausta

Aida-pakolaisleiri on mitä sympaattisin ja rauhallinen paikka. (<https://www.unrwa.org/where-we-work/west-bank/aida-camp>) Juuri kun olin saapunut sinne, kuulin että aamulla sotilaat olivat käyneet noutamassa naapuritalosta 15-vuotiaan pojan. Miksi? Syyt keksitään jälkeenpäin. EAPPI-ihmisoikeustarkkailijana toiminut **Juho** kertoi, että Israelin armeija käyttää Aida-leiriä harjoittelutantereenaan. (<https://>

KIRSTI HONKASALO

Palestiinalaisilta kielletty junanrata balkeo Battirin laakson

www.eappi.fi/)

Islamilla ja **Ahmedilla** on kuusi lasta, neljä tyttöä ja kaksi poikaa. Vanhin tytär **Rua** opiskelee Ramallahin yliopistossa arkkitehdiksi, vanhin poika **Muhammad** on vaikeasti vammainen, nuoremmat käyvät koulua. Muhammadin ja monen muun Aidassa asuvan vammaisen lapsen takia Islam alkoi organisoida toimintaa varojen keräämiseksi lasten kuntoutukseen. (<https://noorweg.wordpress.com/about/>)

Vuonna 2010 naisten ryhmä aloitti ruuanlaittokurssien pitämisen. Seuraavana vuonna saatiin järjestetyksi majoitustiloja matkailijoille. Aluksi kurssit pidettiin Islamin ja Ahmedin kotona. Siellä aloitettiin myös vammaisten lasten kuntoutus. Nyt kurssseja varten on iso sali tarvikkeineen ja viime vuonna saatiin avattua Aidaan upea

kuntoutuskeskus lasten moninaisia tarpeita varten.

Yllättäen koko majatalo on täynnä amerikkalaisia, brasilialaisia, uusseelantilaisia... useimmat vapaaehtoistoissa. Kohta nuoria naisia ja miehiäkin pelmahtelee sisään, tyttöjä lojuu sohvilla ja sängyillä, aina joku talon neljästä tyttärestä kainalossaan kyhnyttämässä. Koska majatalo oli täynnä, minut otettiin perheenjäseneksi. Pääsin mummovieraaksi vanhempien tyttöjen huoneeseen 15-vuotiaan tyttären seuraksi. Mikä suuri kunnia!

”Kaikki ovat tervetulleita tänne”, Ahmed sanoo. Hän rakentaa jo kolmatta kerrosta taloon, jotta saadaan lisää majoitustilaa. ”Meille on ihan sama, mikä uskonto kenelläkin on tai onko uskontoa. Meille tärkeää on ihmisyyys.”

Kirsti Honkasalo

Muistatthan hammaslääkäriksi opiskelleen Sahar Abu R'Mayesin?

AKYS keräsi vuosina 2007-12 rahaa lahjakkaan palestiinalaisen Saharin opintojen tukemiseen. Sahar oli teini-ikäisenä sairastunut ykköstyyppin diabetekseen ja halusi opiskella diabeteslääkäriksi, mikä oli varattomalle palestiinalaistytölle erittäin haasteellinen tavoite.

Opiskelu tiedettiin kalliiksi, sillä se ei ollut mahdollista Betlehemin pienessä yliopistossa. Lääketietettä opetettiin vain palestiinalaisten Al-Quds-yliopistossa, joka sijaitse

lähellä Jerusalemia. (Al-Quds = Jerusalem arabiaksi).

Sahar pyrki ja pääsi yliopistoon opiskelemaan lääketiedettä. AKYS perusti entisen puheenjohtajamme **Marjatta Stenius-Kaukosen** tukemana ryhmän, joka oli halukas kokoamaan varat Saharin lukukausimaksujen maksamiseen. Palestiinalaisen käytännön mukaan opiskelijat valittiin varsinaiseen opintolinjaan vasta parin vuoden perusopintojen jälkeen. Lääketieteen opiskelijat jaettiin kolmeen tasoon: Parhaiten kokeissa menestyneet

pääsivät opiskelemaan lääkäriksi, toiseksi parhaat hammaslääkäriksi ja loput farmaseuteiksi.

Saharin toive saada opiskella lääkäriksi, erikoistua sisätauteihin ja sitä kautta diabeteslääkäriksi ei ikävä kyllä toteutunut. Hänen pisteensä riittivät kuitenkin hyvin hammaslääkärin opintoihin. Tukiryhmä Suomessa oli valmis jatkamaan Saharin auttamista. Hammaslääkäreitä tarvitaan ja diabetesnäkökulmasta voi todeta, että vaikeat hammasongelmat ovat diabeetikoille tyyppillisiä.

MARJATTA STENIUS-KAUKONEN

Sabar, Wajdi ja 2-vuotias Khaled Marjatta Stenius-Kaukosen kutsumana kesällä 2017.

Sahar sai opintonsa suoritetuksi, avioitui ja alkoi odottaa lasta. Suloinen poika, **Khaled**, syntyi keväällä 2015. Saharin elämän tuli kuitenkin vaikeuksia, joista hän kertoo seuraavassa kirjeessään:

Niille, jotka uskovat minuun, että voin tehdä sen.

Sanat eivät riitä kertomaan kiitollisuudestani teille.

Asun nyt pienessä talossa Zaatarakylässä, Betlehemistä itään. Vuonna 2014 sain valmiiksi harjoitteluni, ja valmistuin hammaslääkäriksi. Samana vuonna tulin raskaaksi. Minun ei ollut helppoa työskennellä raskauden aikana. Korkea verenpaine ja runsas neste sikiön ympärillä johtivat raskaudenaikaiseen selkäkipuun. En voinut olla töissä.

Huhtikuussa 2015 syntyi poikani Khaled ja olin niin onnellinen. Mutta neljän päivän kuluttua kuulin, että hänellä oli sydänongelmia ja hän joutui tehohoitoon. Sen jälkeen hän tarvitsi kotona ympärivuorokautista hoitoa. Sitten tuli minun uusi työni, kuin painajainen. Ensimmäisinä viikkoina hänen tilansa oli kriittinen, mutta minä pysyin vahvana ja unohdin itseni. Väiväin syvään synnytyksen jälkeiseen masennukseen, muistini huononi ja sain psyykkisiä ongelmia, enkä voinut jatkaa töissä. Masennukseni kesti yli vuoden. Päätin pysyä kotona poikani kanssa kunnes olisin kunnossa.

Nyt tunnen tehneeni kaikkeni pelastaakseni poikani hengen. Tarvitsin poikani hoitamiseen kaikki opinnoista saamani tiedot.

Kesäkuussa 2016 suoritin yliopistossa lyhyen opintokurssin, josta sain paikallisen todistuksen hampaiden juurihoidoista. Helmikuussa 2017 palasin kahdeksi kuukaudeksi hammashoitokeskukseen, mutta minulla oli yhä on-

gelmia beikon muistini takia.

Vuime marraskuusta asti olen työskennellyt osa-aikatyössä Betlehemin terveyskeskuksessa. Poikani Khaled kehittyy hujaa vauhtia. Hänen oma persoonallisuutensa on alkanut näkyä ja hän puhuu paljon. Mieheni Wajdi rakentaa meille omaa taloa Zaataran terveyskes-

kuksen lähelle. Se valmistunee ensi talveksi.

Rakkaudella Sahar

Saharin tilanne on siis kohentunut ja elämä hymyilee. Sahar pystyy toimimaan ammatissaan ja on tarpeeksi vahva pystyäkseen kertomaan kokemistaan vaikeuksista.

MARJATTA STENIUS-KAUKONEN

Jäätelö maistuu Khaledille.

AKYSillä on monipuolista kehitysyhteistyökokemusta

AKYSin kehityshankkeet alkoivat 1980-luvulla. Silloin valinnutta ajan henkeä kuvaavat Prosenttiliike, kehitysyhteistyöavustuksen verovähennysoikeus 1974–1987 (VM:n päätös 227/53/86) ja valtion budjetissa 1987 toteutettu kehitysyhteistyön 0,7 prosentin osuus kansantuotteesta.

AKYSin hankkeissa perustan loivat yhdistyksen jäsenten lahjoitukset. Ajoittain yhteistyö Suomen Palestiinalaisten Siirtokuntayhdistyksen kanssa on tuottanut uusia järjestyviä ideoita. Kansanarkistossa on 33 järjestettyä ja 188 järjestämätöntä kansiota Arabikansojen ystävyysseuran aineistoa. Niitä penkomalla voi löytää kuvauksia AKYSin kehitysyhteistyöhankkeista. Mikä olisikaan parempi tapa toteuttaa AKYSin perustehtävää, lisätä arabimaiden kulttuurin ja olojen tuntemusta, kuin tarttua paikallisten järjestöjen kanssa alueen ihmisten asioihin ja yrittää parantaa niitä. Kehitysyhteistyöhankkeissa ja kummitoiminnassa mukana olleet vapaaehtoiset ovat niitä, jotka tietävät, mistä puhuvat.

Jotkut hankkeet ovat olleet kertaluonteisia tai yrittäneet aktivoida muita suomalaisia järjestöjä työhön, kuten Palestiinan maatalouskomitean maatalous- ja hedelmäpuiden istutuskampanjat 1990-luvun alussa. Pitkäaikaisinta yhteistyötä AKYS on tehnyt paikallisten kanssa terveydenhuollossa, lasten-

tarha- ja perhekummitoiminnassa.

Tukea sairaaloille Libanonissa ja Jemenissä

AKYSillä oli 1980-luvulla terveydenhuoltoalan reservissä lääkäreitä, sairaanhoitajia, apuhoitajavälinehuoltajia ja kättilöitä. Heille järjestettiin koulutusta ja autettiin kieliopinnoissa.

Terveysalan hankkeille on ollut tyypillistä, että terveydenhoitotietoa on viety kohdemaiden syrjäkylille ja epävakaisimmille konfliktialueille. Libanonissa 1981–1990 Punaisen Puolikuun sairaaloihin Pohjois-Libanonin pakolaisleirissä ja etelässä Nabatieen ja vuoristokylään. Etelä-Jemenissä (1984–1992) autettiin maan terveysministeriötä kehittämään Al-Gheidan sairaalaa ”*keskelle ei mitään*”, maan kaakkoiskulmaan, jossa asiakaskunnasta suuri osa oli erämaassa, luolissa ja teltoissa eläviä paimentolaisia. He suostuivat tulemaan sairaalaan vain, kun oli äärimmäinen pakko. Mukana oli koko sukukunta. Myös jemeniläiset työntekijät olivat muualta vastentahtoisesti Al-Gheidaan tulleita.

Jemenit yhdistyivät 1990. Persianlahden sota 1991 keskeytti välillä työn. Koordinaattorilla oli vaativa tehtävä sovittella kaikki palaset yhteen ja saada hommat pyörimään. Terveydenhuoltoryhmän jäsen, sairaanhoitaja **Kaija Sutinen** kirjoitti mietteistään (AKYS-tiedote 1/1992): ”*Todellinen kehitys tapabuu*

aina omakohtaisen oivalluksen ja tiedostamisen kautta. Tämän vaikuttamisen ulkopuolisena vierailijana on äärimmäisen hienovaraista työtä. Täytyy olla valmis puuttumaan oikeisiin asioihin ja vetäytymään oikeissa paikoissa sivuun.”

Laboratorio Jerikon laaksoon, apua naisille ja lapsille

Miehityssä Palestiinassa, Jerikon laakson Jiftlekin kylässä, Palestiinan Medical Relief Society:n klinikan lääkäri halusi laboratorion kylän klinikkaan. Laboratoriokäynti Nablusissa olisi tullut potilaille matkojen vuoksi 3–6 kertaa kalliimmaksi (AKYS-tiedote 4/1990). Kehitysyhteistyö tarvitsee ihmisiä, jotka välittävät. AKYS aloitti laboratorio-hankkeen avustamisen 1992. Naisten ja lasten aseman parantamiseksi (miehityssä) Palestiinassa työskentelevä Palestiinan Working Women Society -järjestö sai tukea 1990-luvun lopulla. Naisten mielenterveyshankkeessa järjestettiin psykologin vastaanottoja, ympärivuorokautinen päivystävä puhelin väkivallan uhreille sekä lisäksi gynekologipalveluja ja lakineuvontaa.

Libanonissa, Ein el-Helwehin leirissä Punaisen puolikuun sairaanhoitajakoulutuksen kehittämishankkeeseen liittyi myös tavoite parantaa palestiinalaisten ja libanonilaisten naisten työnsaantimahdollisuuksia ja kannustusta paikalliseen kehitykseen osallistu-

miseen. Myös Jemenin hanketta oli kohdennettu naisten tilanteen kohentamiseen.

Naisten, lasten ja perheiden tarpeiden pohjalta syntyivät lastentarhahankkeet Jabaliassa, Gazassa (1988–1992) paikallisen naiskomitean kanssa ja Beddawin leirissä Libanonissa (1991–2001) Beit Atfal Assumoud -järjestön kanssa. Jabaliassa lapset leikkivät aluksi sitä, mitä näkivät aikuisten tekevän: sotaa ja miehityksen väkivaltaa. Lastentarhahankkeiden saavutuksia on ollut, että ohjatussa toiminnassa lapset ovat saaneet takaisin lapsuuttaan, leikkiä ja turvallista yhdessäoloa. *“Lastentarhan nimi Al Zubur merkitsee kukkia ja kukkia erämaassa muistuttavat nämä leikkivät lapsetkin ainoan nukkensa kanssa”* (Pekkonen, AKYS-tiedote 1992). Jabaliaan avustusrahat lähetettiin Suomen Tel Avivin suurlähetystön kautta.

Ensimmäiset kummit olivat kansanedustajia

Palestiinan naiskomitean hankkeiden aikana perheavustus kummiohjelmalla 1988 alkaen tuki hankkeiden omahoito-osuuden kertymistä. Kummitoiminnan Beit Atfal Assumoudin (järjestön lyhenne on BAS) kanssa aloitti 1981 eduskunnan kummiryhmä, johon kuului 24 eri puolueisiin kuuluvaa kansanedustajaa. Tuolloin kummilapset asuivat lastenkodeissa Damaskoksessa ja Tunisissa, jonne Beit Atfal oli evakoinut lapset Saboran ja Shatilan verilöylyn alta. Vähitellen lapset palasivat Damaskoksesta Libanoniin, Tunisin lapset miehitettyyn Palestiinaan. Eri puolilla paossa olleet lapset tapasivat toisensa viiden vuoden jälkeen kesällä 1987, jolloin AKYS ja Beit Atfal Assumoud järjestivät lasten

laulu- ja tanssiryhmän kiertueen Suomeen. Kummitoiminta Libanonissa jatkuu BAS:n kanssa, lapsikummi-, päiväkotikummi- ja vanhuskummi-ohjelmalla.

Toisen polven terveydenhuoltohankkeita ovat olleet 2006 Betlehemissä Diabetics Friends Societyn kanssa 2006 aloitettu Diabeetikolosten ja -nuorten terveyskasvatusohjelma, jonka UM-tuki päättyi 2014, mutta jota seurannut pienimuotoinen avustustuki Betlehemin vähäosaisille jatkuu.

Pohjois-Libanonissa on tuettu kahden perheneuvolan mielenterveysystyötä vuodesta 2007 alkaen. Hankkeeseen kuuluu myös vammaisten lasten erityisopetuksen ja -kuntoutuksen tuki.

AKYSin työstä löytyy jännittäviä asioita Kansan Arkiston aineistomapeista.

Sirkku Kivistö

Sirkku Kivistö Kansan arkistossa.

Palestiinan kysymys – Lähi-idän ydinongelma

Muutaman menneen vuosikymmenen sodat Lähi-idässä ja sen lähialueilla, Persianlahti, Irak, Afganistan, Somalia, Algeria, Libya, Syyria ja monet muut pienemmät konfliktit ovat saaneet Lähi-idän pahimman ratkaisemattoman ongelman – Palestiinan kysymyksen – unohtumaan kohtalokkaalla tavalla.

Tunnetusti meidän ”vapaa lehdistömme” ulkomaansivuille ei mahdu kuin muutama uutinen kerrallaan, hyvin harvoissa lehdissä on nykyään edes ulkomaantoimitusta. Kauan on ollut tilanne, jossa Palestiinan kysymys on noussut esille lähinnä silloin, kun Israel on käynnistänyt mahtavan sotakoneistonsa Palestiinan alueelle suuntautuneisiin kostoiskuihin. Viime vuosina massiivisten sotatoimien kohteena on useimmiten ollut Gazan alue, jonka väestö elää suljetulla vyöhykkeellä syvän sosiaalisen kriisin oloissa. Jokainen sota on kärjistänyt ja kärjistää Gazan väestön kärsimyksiä.

Sadan vuoden yksinäisyys

Viimeksi kuluneena vuonna 2017 tuli Palestiinan ongelman syntysanoista kuluneeksi sata vuotta. Palestiinalaiset, Välimeren itärannan ja Jordan-joen välisen kaistaleen alkuperäiset asukkaat, on syösty toisin kuin joskus Euroopan historiassa ”kolmikymmenvuotiseen” sotaan, jo yli sata vuotta jatkuneeseen,

monesti lähes toivottomalta tuntuneeseen ja tuntuvaan kamppailuun kansallisten oikeuksiensa puolesta.

Miksi sitten tämä kysymys tuli si jopa näin yli sata vuotta sen alkusanojen lausumisen jälkeen pitää mielessä? Syitä on tietysti monia. Mutta varmasti olennaisin on Palestiinan kysymyksen luoneen siirtomaavallan toteuttaman asutuskolonialismin perintö, joka edelleenkin on purkamatta. Ehkä pahinta on, että sitä kieltäydytään myös näkemästä.

Palestiinan arabikansan ahdinko myrkyttää paitsi Lähi-idän myös koko maailman ja erityisesti islamilaisen maailman ilmapiiriä. Vuoden 1967 sodan jälkeen se on ollut myös pääargumentteja islamilaisen aseellisten ja terrorismiin toiminnassaan turvautuvien järjestöjen retoriikassa ja mahdollistanut niiden jäsenten rekrytointia. Samalla äärijärjestöjen nousu ja ratsastaminen Palestiinan tilanteella on koko ajan kaventanut sekulaarin arabinationalismin pohjalta nousevan politiikan tilaa arabimaailmassa.

Siitä, mihin tämä pahimmillaan on ollut johtamassa, olemme viime vuosina nähneet useitakin esimerkkejä islamilaisen terrorismiin tukeutuvien äärijärjestöjen noususta eri puolilla islamilaista maailmaa. Tämä ilmiö ei uhkaa enää pelkästään islamilaista maailmaa, vaan on kasvanut globaaliksi uhkatekijäksi.

Sionismin oikean laidan

perintö

Kun juutalaisten kansallismielinen liike, sionismi, syntyi 1800-luvun ideologisissa myrskyissä ja järjestäytyi poliittisena sionistisena liikkeenä aivan 1800-luvun lopussa, ei sillä ollut mitään yhtä ehdotonta ideologiaa. Sionistiseen liikkeeseen mahtuivat niin vasemmistolaiset marxismien elähdyttämät sosialistit kuin äärimmäisen tiukkaa nationalistista linjaa edustaneet oikeistosionistit ja kaikki siltä väliltä. Konkreettiset vaihtoehdot eri ryhmien suunnitelmissa olivat yksi yhteinen demokraattinen valtio kaikille historiallisessa Palestiinassa asuville etnisille ja uskonnollisille ryhmille, tai uskontoon pohjautuva puhdas juutalainen valtio.

Jopa nykyistä Israelin valtiota johtavan sionismin ehdottoman oikean laidan edustajat Likud-puolueessa, pääministeri **Benjamin Netanjahu** mukaan lukien, tuntevat kuitenkin omat ideologiset juurensa, jotka korostavat juuri tuota puhtaan juutalaisen valtion ihannetta. Lähes sata vuotta sitten vaikuttanut **Vladimir Jabotinsky** tiesi jo brittimandaatin alkuvuosina 1920-luvulla, ettei mikään kansa, eivät myöskään Palestiinan arabit, tule hyväksymään historiallisen asuinalueensa valloittamista ja asuttamista muualta tulleilla ihmisillä.

Juuri tätä kehitystä tarkoitti brittien asutuskolonialismi, jonka taustana Palestiinassa oli turvata muu-

tama vuosikymmen aiemmin, vuonna 1869, avattu imperiumin äärimmäisen tärkeä yhteysreitti, Suezin kanava. Palestiinan alueen haltuunotto oli tärkeää myös muiden ensimmäisen maailmansodan tavoitteiden toteuttamiseksi.

Tämän turvaamiseksi oli alueella nousevan arabinationalismin pelossa siirrettävä heidän muissakin siirtomaissaan kokeillun asutuskolonialisminsa mallin mukaisesti Välimeren itärannan kaistaleelle heille uskollinen väestö. Sionismin johtajat tarjoutuivat luomaan briteille suojan ”idän barbarismia vastaan” ja brittihallitus nielaisi tämän syötin.

Britit joutuivat kyllä melko pian pettymään juutalaisten uskollisuuteen. Liian myöhään, sillä toteuttaakseen toiveensa ”paluusta Siioniin” sionismi tarvitsi brittikolonialismin ja imperialismin tuen. Imperialismin tukea Israel on tarvinnut koko olemassaolonsa ajan ja tarvitsee edelleenkin. Vuosien saatossa on päätökijän nimi vaihtunut, nyt Israel on amerikkalaiselle imperialismin ”uppoamaton lentotukialus”, kuten USA:n strategit näkevät.

Jabotinskyn arvio oli lähes sata vuotta sitten, että alkuperäisasukkaat tulevat, kuten aina vastaavissa kolonialismin ja imperialismin luomissa tilanteissa oli aiemminkin tapahtunut, taistelemaan kaikin keinoin tämän valtauksella tapahtuvan syrjäyttämisen estämiseksi.

Alkuperäisväestön väistämätön syrjäyttäminen ja sen mukana myös heidän siirtomaapolitiikkansa ja sotapolitiikkansa strategisten tavoitteiden toteuttaminen oli kuitenkin brittien asutuskolonialismin ydin. Se kiteytyi juuri tuon heille uskol-

lisen väestönosan siirtämiseen Välimeren itärannalle. Brittipolitiikka ei suinkaan perustunut sympatiaan sionistien tavoitteille, vaan hyvin itsekkäille sen omaa globaalistrategiaa ja geopolitiikkaa palvelleille strategisille laskelmille.

Jabotinskyn vastaus alueen hallussa pitämiseksi oli, että uuden alueelle muuttavan juutalaisväestön on rakennettava suojakseen ”teräsmuuri” alkuperäisväestön vihan aisoissa pitämiseksi. Nyt historiallisen Palestiinan alueella on sekä Israelin valtavaan asevarusteluun, mukaan lukien ydinaseisiin, sekä tämän lisäksi erityisesti USA:n mahtavaan sotilasvoimaan nojaava virtuaalinen, tai jopa hyvinkin vahva ja aivan todellinen ”teräsmuuri”. Tämän lisäksi on jo vuosikausia rakenteilla ollut ja edelleenkin jatkorakentamisen alla oleva korkea betonimuuri pitämässä näitä Jabotinskyn kuvaamia uhkia loitolla. Jabotinsky voinee levätä rauhassa.

Tausta eurooppalaisen siirtomaakauden ratkaisuisissa – Palestiina brittien asutuskoloniana

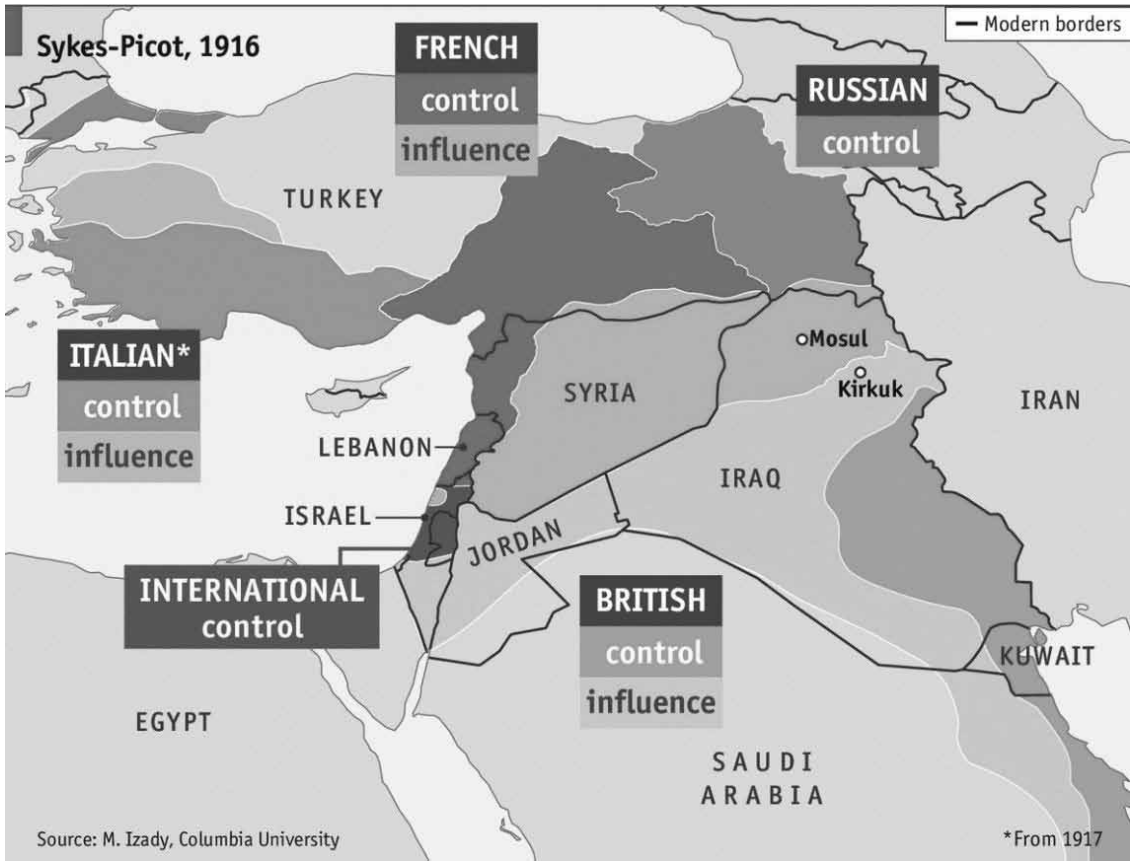
Brittien siirtomaapolitiikka 1800-luvulla keskittyi globaalin siirtomaaimperiumin rakentamiseen. Olenainen osa tätä oli imperiumin mahtitekijän, laivaston, kulkumahdollisuuksien avoinna pitäminen. Ensimmäinen maailmansota, 1914–1918, oli suurelta osaltaan eri imperialististen valtojen kamppailua vallasta ja alueiden hallinnasta. Sodan loppuvaiheeseen ja sitä seuranneisiin useita vuosia jatkuneisiin ”jälkikonflikteihin” ja ns. rauhanneuvotteluihin kietoutui myös Palestiinan tulevaisuus.

Mitä sitten hieman yli sata vuotta sitten, syksyllä 1917 tapahtui? Marraskuun 2. päivänä vuonna 1917 antoi ”Hänen Majesteettinsa hallitus” eli brittihallitus diplomatian historiassa nimellä Balfourin-julistus tunnettavan asiakirjan. Siinä luvattiin Euroopassa 1800-luvun loppussa järjestäytyneelle sionistiselle liikkeelle tukea ”kansallisen kodin perustamiseen juutalaisille Palestiinassa”.

Julistuksessa tosin jatkettiin, että tämä lupaus on toteutettava ”*pitäen selvästi mielessä, ettei mitään sellaista tehdä, mikä saattaisi loukata Palestiinassa olevien ei-juutalaisten yhteisöjen kansalais- ja uskonnollisia oikeuksia...*” Tästä julistuksesta voidaan joka tapauksessa katsoa saaneen alkunsa nyt edelleenkin jo hieman yli sata vuotta myöhemmin ratkaisematon Palestiinan kysymys.

Tämän vuonna 1917 annetun julistuksen taustalla oli kuitenkin julkisuudelta visusti varjeltu salainen diplomaattinen sopimus. Vuonna 1916 olivat silloiset eurooppalaiset maailmanlaajuisia siirtomaaimperiumejaan rakentamassa olleet ja keskenänsä kilpailleet sekä sotineet suurvallat, Englanti ja Ranska, solmineet keskinäisen Lähi-itään kohdistuneen sopimuksen etupiireistä. Tämä sopimus tunnetaan diplomatian historiassa sen allekirjoittajien nimillä Sykes-Picot-sopimuksena. Tällä sopimuksella eurooppalaiset siirtomaavallat sopivat silloin vielä Turkin Osmani-imperiumille kuuluneiden alueiden kohtalosta, kunhan Turkki saadaan karkotettua näiltä mailta.

Tavan mukaan tällä Englannin ja Ranskan salaisella sopimuksella oli ns. takaajavaltioita, yhtenä niistä tuolloin vielä tsaarin johtama Venäjä. Kuten monta kertaa histori-

Sykes-Picot sopimus 1916. Katso kuva värillisenä filosofiklubi.blogspot.fi 2.4.2018.

an pyörteissä käy, julkistettiin salainen Sykes-Picot-sopimus Venäjän vuoden 1917 vallankumouksen jälkeen. Valtaan tulleet bolshevikit levittivät auliisti sopimusta ns. idän kansoille ja tietysti myös Lähi-itään osoituksena imperialististen valtojen petollisuudesta siirtomaiksi alistettujen kansojen edessä. Sykes-Picot sopimuksessa sovittujen etupiirien mukaisesti ensimmäisen maailmansodan ns. voittajavaltiojen perustama Kansainliitto sitten 1920-luvun alun rauhanjärjestelyissä myönsi Englannille ja Ranskalle mandaatit hallita Osmanimperiumilta vallattuja alueita Lähi-idässä. Tämä päätös sai mm. Yhdysvallat lähtemään pois Kansainliitosta. Arabimaissa tämä mandaattien myöntäminen nähtiin toisella nimellä tapahtuvana siirto-

maapolitiikan suorana jatkamisena. Päätös nosti arabinationalistisen kuohunnan.

Tässä jaossa 1920-luvun alkuvuosina Englanti sai mandaattina hallittavakseen Palestiinan alueen ja nykyisen Irakin alueen. Alkuperäinen Palestiinan brittimandaatti piti sisällään myös nykyisen Jordanian kuningaskunnan alueen. Se tosin irrotettiin Palestiinan mandaatista omaksi valtiokseen hyvin nopeasti jo 1920-luvun alussa. Tämän ratkaisun britit tekivät rauhoittaakseen alueen arabien eurooppalaista siirtomaapolitiikkaa vastaan noussutta voimakasta vastarintaa. Vastarinta oli voimistunut erityisesti sen jälkeen kun eurooppalaisvaltojen arabien selän takana tekemät sopimukset tulivat julkisuuteen.

Samaan tilanteen rauhoittamisen tavoitteeseen pyrittiin myös nostamalla arabikansallismielisen aiemmin Mekkaa ja Medinaa sekä Arabian niemimaan länsilaitaa hallinneen, mutta saudidynastian syrjäyttämäksi joutuneen kuningassuvun poikia brittien luomien valtioiden hallitsijoiksi. Sekä Palestiinan mandaatista erotetun ja Transjordania-nimisenä brittien luomana yksikkönä syntyneen monarkian kuten myöskin brittien kartoille pürtämän Irakin monarkian johtoon nostettiin tämän hassemiiddynastian edustajat. Egypti oli jo 1800-luvun loppupuolelta ollut brittien hallinnassa siirtomana. Ranska sai näissä järjestelyissä mandaateikseen nykyisten Syyrian ja Libanonin alueet.

Mandaattikaudesta Israelin itsenäistymiseen

Balfour-julistuksen antamisen jälkeiset alkuvuodet 1920-luvulla olivat vielä suhteellisen hitaasti kasvavan juutalaisen muuttoliikkeen aikaa brittimandaatti Palestiinaan. Vasta natsien valtaantulo ja alkavat juutalaisvainot Euroopassa aloittivat massamittaisen juutalaismuuton Palestiinan mandaattiin. Koko ensimmäisen ja toisen maailmansodan välinen aika olivat juutalaisen yhteisön, Jishuvin (hepr. Yishev), järjestäytymisen aikaa.

Palestiinan arabien kannalta nämä ensimmäisen ja toisen maailmansodanväliset vuosikymmenet olivat useiden toistuvien kansannousujen aikaa. Kansannousuilla arabit protestoivat brittimandaatissa käynnissä olevaa väestöllistä ja sosiaalis-taloudellista muutosta, joka heidän kannaltaan huononsi ja kavensi elinmahdollisuuksia, syrjäytti heitä ja pakotti muuttamaan pois kotikylästään.

Arabimaailmassa yleisemmin oli sotien välinen kausi useiden siirtomaavallan vastaisten voimakkaiden kansannousujen, kolonialististen valtojen kannalta katsoen kapinoiden aikaa. Näistä tärkeimmät ja pitkäkestoisimmat olivat nousut Ranskan siirtomaavaltaa vastaan Marokossa vuosina 1921–25 ja Syyriassa vuosina 1925–27.

Monissa muissakin osissa arabimaailmaa kuohui. Brittien politiikkana oli enemmänkin poliittisten manööverien, ennen muuta jo esiin tulleiden tapausten heistä riippuvaisten puoli-itseenäisten monarkioiden perustaminen. Ranska puolestaan turvautui ”kapinoita” kukistaessaan raakaan siirto-

maa-armeijoidensa sotilaalliseen voimaan. Näin Ranska menetteli erityisesti Marokon ja Syyrian ”kapinoita” kukistaessaan. Persianlahden rannikkoalue pysyi brittien siirtomaana aina 1960–1970 luvuille saakka. Ainoastaan Saudiin dynastia onnistui tällä alueella itsenäistymään jo 1920–30-lukujen vaihteessa.

Palestiinan jakopäätös ja Israelin sekä monien arabivaltioiden itsenäistyminen

Tämä levoton välitila oli sitten pian toisen maailmansodan jälkeen ja Yhdistyneitten Kansakuntien (YK) tultua perustetuksi vuonna 1945 johtamassa ensin YK:n yleiskokouksessa vuonna 1947 tehtyyn brittimandaatti Palestiinaa koskeneeseen jakopäätökseen ja kohtaan sen jälkeen palestiinalaisille kohtalokkaihin muutoksiin. YK:n päätöksen mukaisesti brittimandaatti Palestiinassa lakkautettaisiin ja sen asemesta alueelle perustettaisiin kaksi valtiota: juutalainen valtio ja arabivaltio.

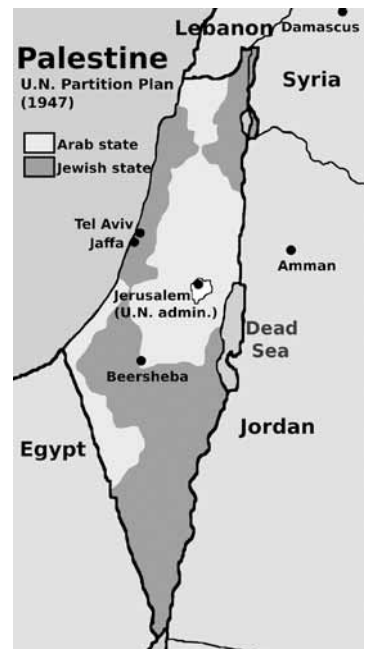
Historian kulusta tunnemme, että Israel julistautui itsenäiseksi 14. toukokuuta vuonna 1948. Palestiinan arabeille YK-päätöksessä luvattu valtio on edelleenkin, 70-vuotta myöhemmin, perustamatta. Useimmat arabivaltiot itsenäistyivät pian toisen maailmansodan jälkeen. Tänä aikana eurooppalaisen siirtomaavallan aurinko oli jo laskenut ja uudet suurvaltat, USA ja Neuvostoliitto, hallitsivat nyt.

Itsenäistyneille arabimaille toisen maailmansodan jälkeinen kausi merkitsi myös syvää jakoa toisaal-

ta arabinationalismin elähdyttäminä syntyneisiin sekulaareihin arabitasavaltoihin ja toisaalta islamin opin pohjalta tiukasti muodostettuihin teokratioihin, arabimonarkioihin. Suuressa jaossa arabimonarkiat hakeutuivat USA:n liittolaisiksi ja arabitasavallat Neuvostoliiton vaikutuspiiriin.

Lähi-itä ajetaan jatkuvien sotien kierteseen

Palestiinalaisten valtio on muserunut Lähi-idän vuosikymmeniä jatkuneiden sotien kierteseen. Monet näistä sodista ovat olleet suoraan tähän Israel/Palestiina-kysymykseen liittyneitä, monet vähintäänkin epäsuorasti tämän ratkaisemattoman ongelman ”sivutuotteita”. Jos sotiin liittyviä vuosilukuja edes pääosin muistuttaa mieliin, niin lista on pitkä:

YK:n vuoden 1947 suunnitelma. Katso kuva värillisenä filosofiklubi.blogspot.fi 2.4.2018.

1956, 1967, 1973, 1982....

Vaikka monet Lähi-idässä käydyt sodat eivät suoranaisesti liity Palestiinan kysymykseen, on Lähi-idän historiaan tutustumalla helppo nähdä, että vähintäänkin epäsuora kytkös tähän ydinongelmaan on lähes kaikissa alueella käydyissä sodissa. Tärkeää on huomata, että toisen maailmansodan jälkeen useimmiten monarkian kukistamisen jälkeen perustetut arabitasavallat vanhoivat juuri arabinationalismin nimeen ja perustivat valtiota, joissa ainakin pyrittiin sekulaariin hallintoon. Nämä valtiot myös voimakkaimmin tukivat palestiinalaisten kansallisten oikeuksien turvaamista.

Israelin ja sen liittolaisten kannalta katsoen nämä valtiot olivat vaarallisia antaessaan tukensa palestiinalaisten liikkeille ja pyrkimyksille. Ei suinkaan ole sattumaa, että viimeisen neljännesvuosisadan aikana on sodilla tuhottu juuri tähän ryhmään kuuluneita valtioita – Egypti, Irak, Libya, Syyria, Jemen. Myös Libanon on useita kertoja joutunut Israel-Palestiina konfliktin maksumieheksi. Jordaniaa lukuun ottamatta useimmat arabimonarkiat, joiden tuki palestiinalaisille on ollut lähinnä julkilauseumasoa, ovat saaneet olla rauhassa.

Vuoden 1967 sota, josta viime vuonna tuli kuluneeksi puoli vuosisataa, oli Palestiinan-kysymyksen kannalta ratkaisevin. Tässä sodassa Israel valloitti Egyptiltä Siinain niemimaan, Jordanialta sen hallinnossa olleet Länsirannan ja Itä-Jerusalem sekä Syyrialta Golanin-kukkuloiden alueen. Maa-alueiden valloittamista tärkeämpää oli kuitenkin poliittisen ilmapiirin syvä

muutos. Sekä Israelissa, että arabimaissa nousivat kansallismielisten liikkeiden rinnalle voimakkaat uskonnollis-poliittiset liikkeet – Israelissa äärijuutalaiset ja arabimaissa islamistiset poliittiset liikkeet, joiden pohjalla ovat myös islamistiset ääriliikkeet syntyneet.

Neuvotteluratkaisun umpikuja

Monien sotien ja koko maailmanjärjestelmän perusteellisten muutosten jälkeen 1990-luku herätti Palestiinan ja Lähi-idän yleisemmän rauhantilan suhteen toiveita. Toiveissa on jouduttu pettymään kerta toisensa jälkeen. Genevesä aloitettiin YK:n tukemana rauhaneuvottelut. Toinen näkymätömämpi neuvottelujen näyttämö oli Norja. Oslossa vuonna 1993 ilmoitettiin yllättävästi, että siellä käydyissä salaisissa tapaamisissa on päästy sopuun Israelin ja Palestiinalaisia neuvotteluissa edustaneen PLO:n (Palestiinan vapautusliikkeen) kesken rauhaneuvottelujen aloittamisesta.

Nämä neuvottelut jäivät kuitenkin hyvin tyhjiksi kirjaimiksi koska todellisuus entisen brittimandaatti Palestiinan alueella kulki koko ajan voimistuen rauhaa vastaan. Pian vuoden 1967 valloittusten jälkeen aloitettu juutalaisten siirtokuntien rakentaminen eteni voimalla ja murensi koko ajan mahdollisuuksia todellisen rauhan saavuttamiseen. Toinen kipupiste oli ja on Itä-Jerusalem, jossa islamin kannalta äärimmäisen tärkeät Kalliosmoskeija ja Al Aqsa-moskeija sijaitsevat, kuten myös juutalaisten ja kristittyjen keskeiset pyhät paikat sijaitsevat.

Palestiinan ongelma jää sotien jalkoihin

Viime vuosikymmenien monet sodat ovat painaneet Palestiinan ongelman pahasti pois Lähi-idän polttavimpien ongelmien alta. Tämä kehitys alkoi jo vuosien 1990–91 ns. Persianlahden sodasta ja sen jälkeen alkaneesta Irakin saarosta ja sotien kaudesta, vuoden 2003 Irakin miehityksestä ja tämän maan ajautumisesta edelleenkin jatkuvaan kaaokseen. Kuluvan vuosikymmenen kuohunta Pohjois-Afrikassa, pahimpana Libyan kohtalo, meneillään oleva jo kolme vuotta jatkunut sota Jemenissä ja Palestiinan-kysymyksen kannalta varmasti pahin jo kahdeksatta vuotta jatkuva Syyrian sota. Koko tämä sotien aiheuttama kaaos on ollut työntämässä Palestiinan-kysymyksen ratkaisua epämääräiseen tulevaisuuteen.

Palestiinalaispakolaisille tämä on merkinnyt sukupolvesta toiseen jatkuvaa elämää pakolaisleireissä ja toistuvien sotien johdosta myös toistuvaa pakoon lähtemistä, uusiin leireihin ja uusiin maihin asettumista. Kierre, jolle tällä hetkellä ei ole näkyvissä loppua. Joillekin vuosina 1947–49 pakoon lähteneille palestiinalaisille perheille ja suvulle tämä on merkinnyt 70 vuoden pakolaisuutta ja ehkä kolme jopa neljä kertaa maan ja pakolaisleirin vaihtamista.

Lähi-idässä on tällä hetkellä aivan liian monta sotaa ja konfliktia, jotta tähän alueen ydinongelmaan olisi riittäväällä vakavuudella voitu paneutua. Yhdysvaltojen nykyjohton viimeaikaiset linjaukset, erityisesti Jerusalemin kysymyksessä, ovat merkinneet sitä, että tä-

män valtion mahdollisuudet toimia edes luotettavana ja uskottavana välittäjänä ovat kokeneet kovan iskun.

Kaikki tämä, ja siirtokuntien kautta vuoden 1967 sodassa valloitetuille Palestiinalaisalueille syntynyt jo 800 000 tuhannen juutalaisen muutto Länsirannalle ja Itä-Jerusalemille, tarkoittaa sitä, että vanhat myös aiemmissa rauhanneuvotteluissa pyöritelty ratkaisut ovat käyneet lähes mahdottomiksi toteuttaa. Sekä juutalaisyhteisönsä että arabien keskuudessa onkin aivan viime aikoina kuultu vaatimuksia myös pitkään esillä pidetyn ns. kahden valtion ratkaisun hylkäämisestä toteuttamiskelvottomana ja palaamista alkuperäiseen yhtenäisen historiallisen Palestiinan alueen demokraattisen valtion ajatukseen.

Jos Lähi-itään aiotaan pysyvä rauhantila saada, on vähintään pakko löytää aivan uudenlaisia ratkaisuja. Diplomatiassa ja neuvottelupöydästä tarvitaan myös uusia voimia, uusia valtioita, uusia sovittelevia. Lähi-idän mannerlaatat ovat myös Syyrian tuhoisan sodan johdosta voimakkaassa liikkeessä. Vanhat reseptit ovat osoittautuneet käyttökelvottomiksi. Tarvitaan uusia ratkaisuja, uusia kasvoja. Nykyisellään paineet kasvavat kohti vaarallista räjähdystä.

Pertti Multanen

Lähi-itään erikoistunut kansainvälisten subteiden historian dosentti

Kirjoitus on julkaistu filosofiklubi.
blogspot.fi:ssä 2.4.2018

BOIKOTOI israelilaisia tuotteita kunnes Israel alkaa noudattaa kansainvälistä lakia

- * Jaffa hedelmät
- * Carmel vihannekset, hedelmät ja säilykkeet
- * Keter muovituotteita (Curver), keittiö- ja kylpyhuonevarusteita (Allibert), työkalupakkeja (Stanley, Black&Decker), puutarhakalusteita (EOS) jne.
- * El Al lentoyhtiö
- * Timantit. Suuri osa maailman jalokivikaupasta kulkee Israelin kautta
- * Tietokonevalmistaja Hewlett Packard toimittaa teknologiaa, jolla rajoitetaan palestiinalaisten liikkumista ja suojataan siirtokuntia.

Miehitettyjen alueiden siirtokunnissa valmistettuja tuotteita

- * Achva Halva
- * Ahava kosmetiikkatuotteet valmistetaan palestiinalaisilta varastetuista Kuolleiden meren mineraaleista. Myydään myös nimellä Dead Sea Cosmetics, Dead Sea Bath Salts jne. Katso taustoja <http://www.stolenbeauty.org/>
- * Gamla, Golan ja Yarden viinit
- * Hedelmät ja vihannekset Israelista tuotujen hedelmien ja vihannesten joukkoon sekoitetaan usein siirtokuntien tuotteita

Lista miehitetyillä alueilla toimivista yrityksistä löytyy WhoProfits'in sivulta <https://whoprofits.org/involvement/settlements-products>

Rakennus- ja oliivinpoimintaleiri Länsirannalla

Tervetuloa ICAHDin rakennusleirille, joka järjestetään Israel/Palestiinassa 21.-31.10.2018. Tänä vuonna leirillä rakennetaan yhteisökeskus tukemaan viittätoista pientä palestiinalaisyhteisöä Jordanin laaksossa miehityllä Länsirannalla.

Keskuksen rakentamisen lisäksi ohjelmaan kuuluu opintomatkoja, luentoja ja tutustumista aktivisteihin. ICAHDin leirit ovat vahva ja väkivallaton tapa vastustaa palestiinalaisalueiden miehitystä sekä hyvä tapa oppia nykytilanteesta ja palestiinalaisten kohtaamista ongelmista.

Leirin hinta on 1060 euroa. Hintaan kuuluu majoitus, ruoka, opintomatkat sekä materiaalit. Leiriin osallistuvilta vaaditaan englanninkielen taitoa. Ilmoittautuminen on auki 1.8. asti. Lisätietoja löytyy ICAHD Finlandin kotisivuilta: www.icahd.fi

Leirin aikana pääsee myös avustamaan palestiinalaisviljelijöitä oliivinpoiminnassa ja opintomatoille ympäri miehitettyjä palestiinalaisalueita ja Israelia.

ICAHDin leireillä rakennetaan yhteyksiä: osallistujat tapaavat muista maista tulevia aktivisteja, palestiinalaisia ja israelinjuutalaisia, ihmisoikeustoimijoita ja kansalaisyhteiskunnan edustajia. Osallistujat asuvat palestiinalaisperheiden luona ja oppivat yhteisöjen haasteista kuumassa ilmastossa ja vaikeassa poliittisessa tilanteessa.

Israel on miehittänyt palestiinalaisalueita yli 50 vuotta. Palestiinalaisväestö on asetettu Israelin armeijan sotilasmääräysten ja sotilastuomioistuinten alaiseksi ja siihen kohdistuu vakiintunutta ja järjestelmällistä syrjintää. Länsirannalla tarkastuspisteet, tiesulut ja erottelumuurit rajoittavat palestiinalaisten liikkumista. Israel on rakentanut yli 200 siirtokuntaa alueelle kansainväli-

MIIKA MALINEN

sen oikeuden vastaisesti. Siirtokuntalaisiin sovelletaan Israelin lainsäädäntöä, joka takaa heille täydet kansalaisoikeudet ja poliittiset oikeudet.

Israelin miehitysjoukot tuhoavat järjestelmällisesti palestiinalaisten koteja ja muuta infrastruktuuria. Vuosina 1967–2017 Israel on tuhonnut yli 48 000 palestiinalaisten rakennusta miehityllä palestiinalaisalueilla.

Israel myös käyttää yli 80 prosenttia pohjavesivaraston vedestä Länsirannalla sekä kaiken saatavilla olevan Jordan-virran veden, raportoi Amnesty International. 200 000:lta maaseudulla elävältä palestiinalaiselta puuttuu juokseva vesi ja Israelin armeija estää heitä usein keräämästä sadevettä tuhoamalla sadevesisäiliöitä. Siirtokunnissa taas on tiuhaan kasteltavia viljelyksiä, vehreitä puutarhoja ja uima-altaita.

Jordanin laaksossa Israel estää palestiinalaisten pääsyn 85 prosentille alueesta raportoi ihmisoikeusjärjestö B'tselem.

ICAHD (Israeli Committee Against House Demolitions) on israelilainen ihmisoikeus- ja rauhanjärjestö, joka toimii sen eteen, että kaikkien Israelin/Palestiinan alueen asukkaiden kansainvälisen oikeuden mukaiset oikeudet toteutuisivat.